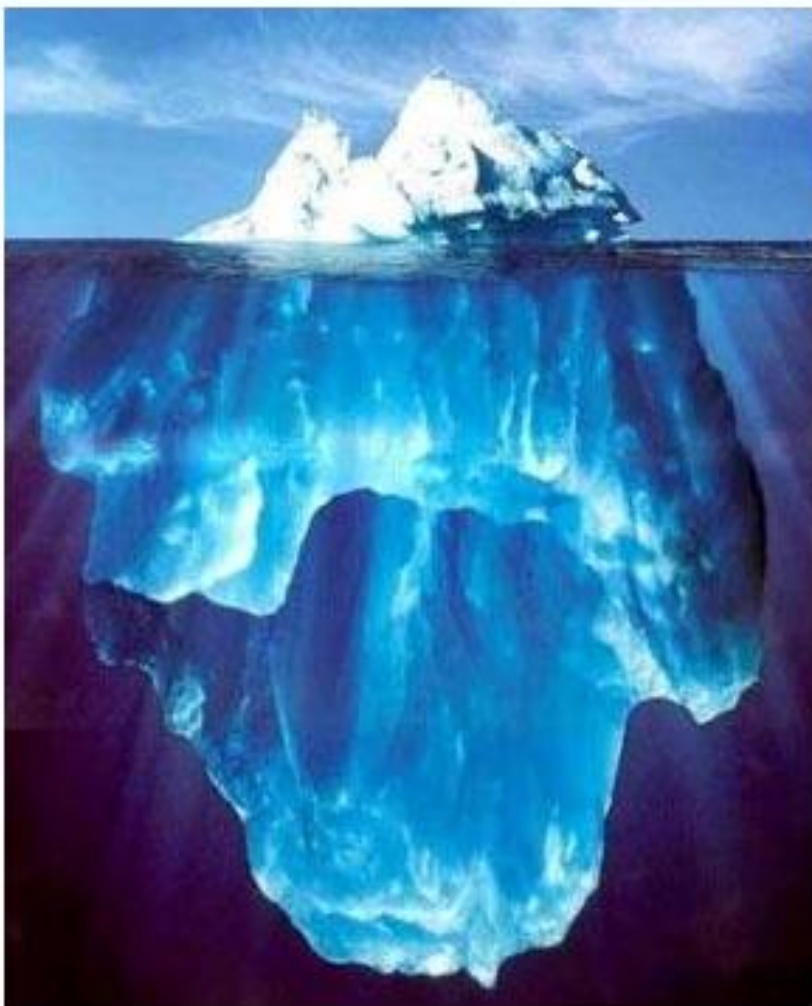

**„Komunikācijas aspekti darbā
ar vardarbībā cietušām
un vardarbību veikušām
personām”**

Klīniskā psiholoģe
Mg.Psych. Zanda Neilande

Redzamā daļa -
Cilvēka
**UZVEDĪBA,
ATTIEKSME**

Neredzamā daļa -
Cilvēka
**VAJADZĪBAS,
INTERESES,
VĒRTĪBAS,
PRIEKŠSTATI,
PIEREDZE...u.tt.**

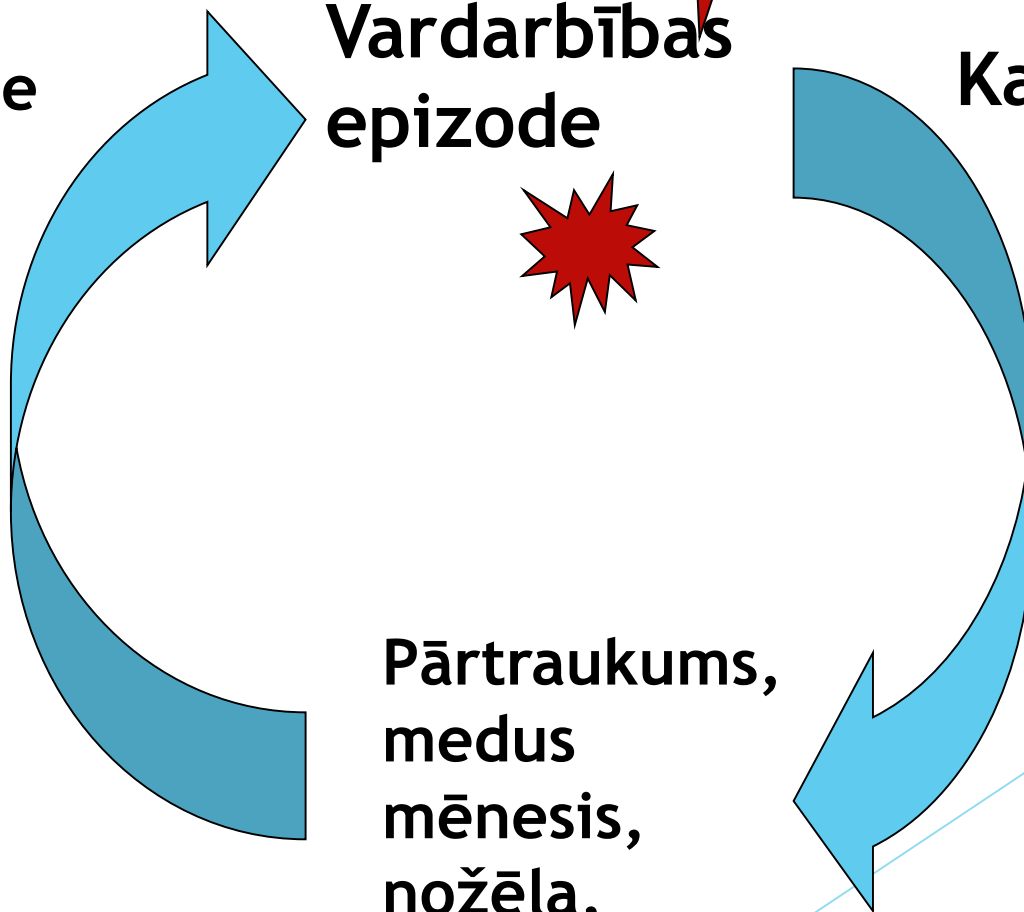
Vardarbības cikls (aplis, spirāle)

Spriedze
pieaug

Vardarbības
epizode

Kauns,
sāpes,
vaina

Pārtraukums,
medus
mēnesis,
nožēla,
cerība

Vardarbība

- ▶ Vardarbība kā sekas bezspēcībai - cilvēks nespēj atrast citu izeju no konfliktsituācijas, saredz vardarbību, kā vienīgo veidu kā rīkoties.

4 noliegšanas līmeņi: (Barrett & Trepper)

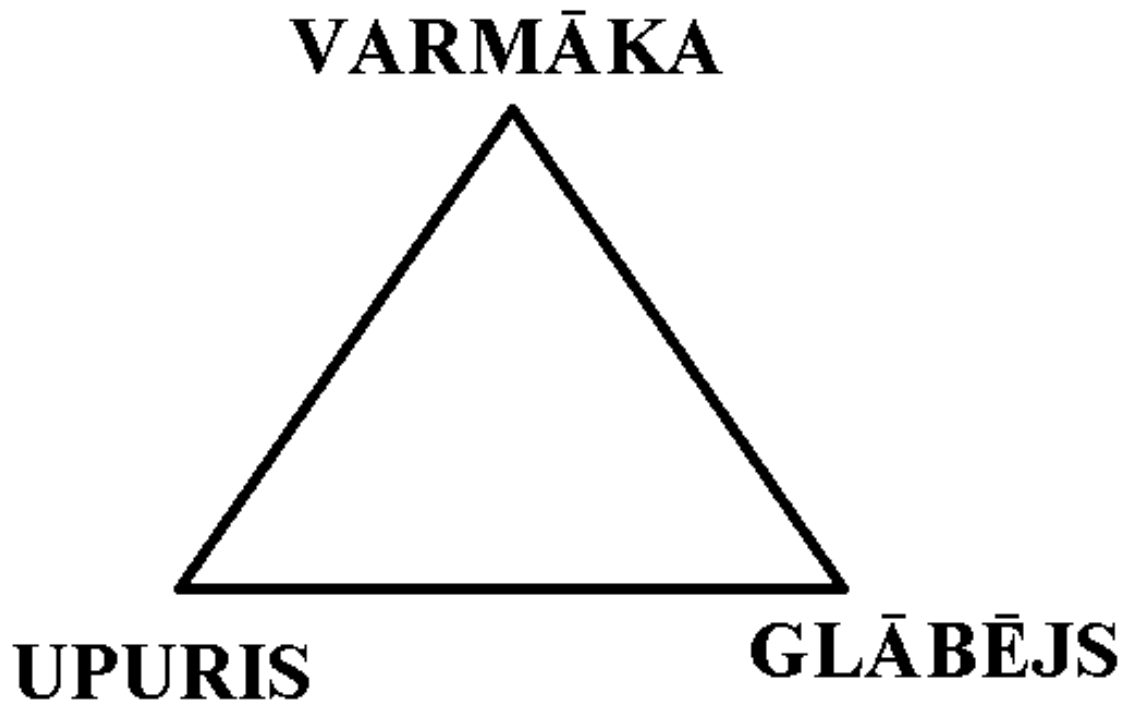
1. Faktu noliegšana - “Nav taisnība, tas nenotika”;
2. Savas rīcības apzināšanās noliegums - “Es nezinu, kas ar mani notika”;
3. Atbildības noliegums - “Tā nav mana vaina”;
4. Vardarbības un tās seku noliegums “Tas jau nav nekas nopietns”.

VARDARBĪBA IR VARMĀKAS ATBILDĪBA!

Cilvēks nesit otram
tāpēc, ka tas ir
vajadzīgs otram!
Cilvēks sit tāpēc, ka
tas ir vajadzīgs
pašam!

Karpmana trijstūra mehānisms līdzatkarīgo attiecību funkcionēšana

Motivācija pozitīvām pārmaiņām

Motivējošās sarunas stils

- ▶ neuzstāj, ka cilvēkam ir **problēma** un viņam nepieciešamas pārmaiņas;
- ▶ nepiedāvā tiešu **padomu**;
- ▶ **neieņem autoritāru/eksperta pozīciju**, atvēlot otram tikai pasīva dalībnieka lomu;
- ▶ **neaizstāj sarunu ar lekcijas lasīšanu**;
- ▶ **nepiekarini diagnostiskas etiķetes** (problēma, tas ir nenormāli, slimība...);
- ▶ **nenosodi**.

Motivējošās sarunas galvenās tēzes

Galvenais ir sarunā radīt **drošības, sapratnes un atbalsta sajūtu**, lai:

- ▶ palīdzētu pārdomāt savu uzvedību;
- ▶ palīdzētu tikt skaidrībā, vai viņš/a ir gatavs kaut ko mainīt;
- ▶ palīdzētu tikt skaidrībā, kā vajadzētu un varētu rīkoties, īstenojot ieplānotās izmaiņas.

Motivējošās sarunas principi

Mēģinot palīdzēt cilvēkam tikt skaidrībā par savu uzvedību, nepieciešams sekot šādiem pamatprincipiem:

- ▶ **līdzpārdzīvot;**
- ▶ **atklāt pretrunas (svārstīšanos un šaubas attiecībā uz problēmu) un strādāt ar tām;**
- ▶ **izvairīties no strīdiem un tiešas pārliecināšanas, centieniem pierādīt;**
- ▶ **mazināt pretošanos;**
- ▶ **atbalstīt, attīstīt pastāvību lēmumu pieņemšanā un īstenošanā.**

Motivēšana ?

Kā motivēt klientu
saņemt pakalpojumu
vardarbīgas uzvedības
mazināšanai?

Motivēšana ?

Kā motivēt klientu
saņemt pakalpojumu
no vardarbības
cietušai personai?

Motivēšana pārtraukt vardarbību pret sevi un bērniem:

1. Nākotnes perspektīvu modelēšana;
2. Resursu apzināšana;
3. Bērni.

Motivēšana pārtraukt vardarbību pret sevi un bērniem (turp.):

Bērni-

vardarbība ģimenē skar bērna drošības uztveri. Drošība ir attīstības pamats.

- ▶ Vardarbības situācijā bērni parasti mēģina saprast šķietami neaptveramo, paši uzņemoties vainu un atbildību.
- ▶ Vardarbības radītās sekas bērniem (šobrīd un iespējamās nākotnē).

Vajadzības bērniem, kuri piedzīvojuši vardarbību:

1. Lai vardarbība beigtos!
2. Lai cietušais aprūpētājs saņemtu palīdzību un spētu bērnam nodrošināt drošu vidi, iepriekšparedzamību, konsekvenci.
3. Lai varmāka uzņemtos atbildību par to, ko nodarījis un mainītos vai arī netuvotos.

Komunikāciju veicinošie faktori & šķēršļi

AKTĪVĀ KLAUSĪŠANĀS

- ▶ neverbālā sazināšanās,
- ▶ atvērtie jautājumi,
- ▶ slēgtie jautājumi,
- ▶ atbalstošie signāli,
- ▶ precizējošie signāli,
- ▶ parafrāzēšana
- ▶ apkopojošie signāli,
- ▶ jūtu atspoguļojošie signāli.

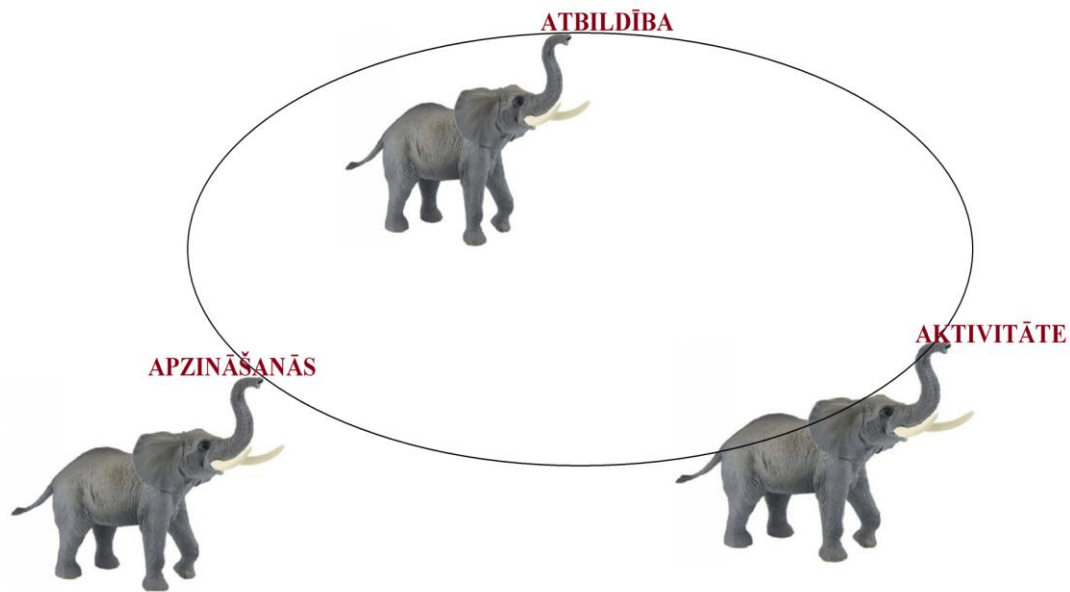

KOMUNIKĀCIJAS ŠĶĒRŠĻI & SLEPKAVFRĀZES

1. UZBRUKUMI
2. ANONIMIZĒŠANA
3. NOZĪMES MAZINĀŠANA
4. NOMĀKŠANA vai PIERUNĀŠANA
5. PĀRSPĪLĒJUMI
6. NESAISTOŠI APGALVOJUMI
7. VISPĀRINĀŠANA
8. ŠĶIETAMĀ PIEKRIŠANA (“Jā, bet...”)
9. AIZPLĪVUROJUMI
10. PĀRMETUMI

Pārmaiņu stūrakmeņi - 3A

Formula konstruktīvām uzskatu un uzvedības izmaiņām

Izmantotie literatūras avoti:

- ▶ Metodiskais materiāls sociālajam darbam ar vardarbībā cietušām un vardarbību veikušām personām, Eiropas Sociālā Fonda projekts, 2020.
- ▶ Rokasgrāmata - metodes un pieejas sociālā darba jomā, Kuldīgas novada pašvaldības aģentūras Sociālais dienests, Kuldīga, 2011.
- ▶ TAVIM ārstnieciskās programmas rokasgrāmata, Daphne EU projekts, 2007.
- ▶ Informācija no semināra “Alternatīva vardarbībai”, Ingera Brita Līne (*Inger Brit Line*) un Brita Trānholma Hansena (*Britta Tranholm Hansen*), Tukums, 2016.

Paldies par sadarbību!